Datganiad argyfwng hinsawdd ein Bwrdd

Cyhoeddwyd gyntaf: 28 Tachwedd 2023

Diweddariad olaf: 4 Rhagfyr 2023

> Lawrlwythwyd y ddogfen hon o gofalcymdeithasol.cymru ac efallai nid hwn yw'r fersiwn diweddaraf.
> Ewch i http://cynnwys.gofalcymdeithasol.cymru/amdanom-ni/ein-canlyniadau/ein-hymrwymiad-i-fod-yn-sero-net-o-ran-carbon-erbyn-2030/datganiad-argyfwng-hinsawdd-ein-bwrdd am y fersiwn diweddaraf.

Rydyn ni, Bwrdd Gofal Cymdeithasol Cymru, yn cydnabod bod yr argyfwng hinsawdd yn achosi bygythiad sylweddol i iechyd, llesiant, diogelwch a ffyniant ein cymunedau. Rydyn ni'n poeni'n fawr am ei effaith drychinebus bosibl ar ddyfodol ein pobl a'n planed.

Fel sefydliad sy'n ymroi i hyrwyddo gofal cymdeithasol yng Nghymru, rydyn ni'n cydnabod ein cyfrifoldeb i fynd i'r afael â her frys yr argyfwng hinsawdd.

Rydyn ni'n ymrwymo i gymryd camau pendant ar unwaith i leihau ein hallyriadau nwyon tŷ gwydr a chefnogi Addewid Sero Net 2030 Llywodraeth Cymru ar gyfer sefydliadau'r sector cyhoeddus.

Wrth gyhoeddi argyfwng hinsawdd, byddwn ni'n:

- datblygu 'Cynllun gweithredu ar yr hinsawdd' cynhwysfawr sy'n amlinellu targedau uchelgeisiol a mesuradwy i leihau ein hôl troed carbon ac yn meithrin diwylliant o gynaliadwyedd ar draws ein sefydliad
- rhoi arferion gorau ar waith fel y gallwn fod mor effeithlon â phosibl â'n hadnoddau, lleihau ein gwastraff a bod â chaffaeliad cynaliadwy ar draws ein holl weithrediadau, gan gynnwys ein cadwyn gyflenwi
- annog ac yn cefnogi ein staff, partneriaid a rhanddeiliaid i fabwysiadu arferion mwy cynaliadwy yn eu bywydau personol a phroffesiynol
- cydweithio â sefydliadau eraill, arbenigwyr ac arweinwyr i hyrwyddo mabwysiadau camau gweithredu ar yr hinsawdd trwy rannu gwybodaeth, arbenigedd ac adnoddau, a chynyddu ein heffaith
- siarad o blaid newidiadau polisi ar lefel leol a chenedlaethol i gyflymu'r trawsnewid i ddyfodol carbon isel, cynaliadwy a chydnerth ar gyfer gofal cymdeithasol yng Nghymru

- cydnabod effaith yr argyfwng hinsawdd yn ein cynlluniau a'n polisïau, ac yn cynllunio ar gyfer ymaddasu i newid hinsawdd, yn ogystal ag atal a lleihau ein

hallyriadau carbon, er mwyn cydnabod y rhagamcanion cyfredol ar gyfer yr hinsawdd.

Rydyn ni’n cydnabod y bydd cyflawni ein nodau yn ymwneud â’r hinsawdd yn mynnu ymroddiad, arloesi a dyfalbarhad. Ond rydyn ni’n ymrwymo i chwarae ein rhan mewn creu dyfodol cynaliadwy a theg i bawb.

Ein cynllun gweithredu carbon sero net 2030

Cyhoeddwyd gyntaf: 28 Tachwedd 2023

Diweddariad olaf: 4 Rhagfyr 2023

Lawrlwythwyd y ddogfen hon o gofalcymdeithasol.cymru ac efallai nid hwn yw'r fersiwn diweddaraf.
Ewch i http://cynnwys.gofalcymdeithasol.cymru/amdanom-ni/ein-canlyniadau/ein-hymrwymiad-i-fod-yn-sero-net-o-ran-carbon-erbyn-2030/ein-cynllun-gweithredu-carbon-sero-net-2030 am y fersiwn diweddaraf.

Rydyn ni wedi datblygu *Ein cynllun gweithredu carbon sero net 2030* i'n helpu i leihau ôl troed carbon ein gweithgareddau a nodi sut gallwn ni gefnogi Llywodraeth Cymru i wireddu ei 'Trywydd datgarboneiddio gofal cymdeithasol tuag at sero net erbyn 2030'.

Mae'r cynllun yn amlinellu sut byddwn ni'n:

- datgarboneiddio neu'n lleihau ôl troed carbon ein gweithgareddau a sut byddwn ni'n cyfrifo ein hôl troed carbon i'n helpu i fonitro ein cynnydd tuag at sero net

- cydweithio â sefydliadau eraill, yn dylanwadu arnynt ac yn eu cefnogi i'w helpu i feddwl am sut gallant ddatgarboneiddio neu leihau ôl troed carbon eu gweithgareddau

- addysgu ac yn dylanwadu ar ymddygiad ein staff a'r sector gofal cymdeithasol ehangach trwy feddwl am ddatgarboneiddio ar bob cam wrth gynllunio a darparu ein gwasanaethau, a thrwy hyrwyddo arferion datgarboneiddio da ac arloesol.

Mae gan ein cynllun gweithredu saith thema:

- strategaeth
- polisi
- caffael
- rheoli ein cyfleusterau
- gwybodaeth
- cydweithio a mentrau i gefnogi'r sector gofal cymdeithasol
- ymddygiadau personol.

Ein hôl troed carbon ar gyfer y flwyddyn ariannol Ebrill 2022 i Fawrth 2023

Cyhoeddwyd gyntaf: 28 Tachwedd 2023

Diweddariad olaf: 4 Rhagfyr 2023

Lawrlwythwyd y ddogfen hon o gofalcymdeithasol.cymru ac efallai nid hwn yw'r fersiwn diweddaraf.
Ewch i http://cynnwys.gofalcymdeithasol.cymru/amdanom-ni/ein-canlyniadau/ein-hymrwymiad-i-fod-yn-sero-net-o-ran-carbon-erbyn-2030/ein-hôl-troed-carbon-ar-gyfer-y-flwyddyn-ariannol-ebrill-2022-i-fawrth-2023 am y fersiwn diweddaraf.

Ein hôl troed carbon ar gyfer y flwyddyn oedd **870,107 KgCO2e**.

Roedd hyn yn gynnydd o **11.7 y cant** ers y flwyddyn flaenorol, pan oedd ein hôl troed carbon yn **778,820 KgCO2e** ac mae'n adlewyrchu ailgychwyn gweithgarwch ar ôl pandemig Covid-19.

Rydyn ni’n parhau ar y trywydd iawn o gyflawni ein nod tymor hir sero net erbyn 2030, gan ein bod wedi sicrhau **gostyngiad o 48 y cant** o gymharu â'n blwyddyn sylfaenol, a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2020.

Pam mae ein hôl troed carbon wedi cynyddu yn ystod y flwyddyn?

Dangos

Y ddau brif reswm pam y cynyddodd ein hôl troed carbon yn 2022 i 2023 yw:

- mae nifer ein staff wedi cynyddu **o 136 o weithwyr** ym mis Mawrth 2022 i **201 o weithwyr** ym mis Mawrth 2023**.**

  Rydyn ni’n defnyddio ffactorau meincnod Llywodraeth Cymru ar gyfer rhai categorïau o wariant ac yn lluosi'r rhain â'r nifer o weithwyr sydd gennym ni i amcangyfrif ein hallyriadau carbon.

- ar ôl i ni ailagor ein swyddfa ar ôl pandemig Covid-19, mae arferion cymudo ein staff a'n defnydd o swyddfeydd wedi cynyddu.

Beth ydyn ni wedi'i wneud i leihau ein hôl troed carbon?

Dangos

Rydyn ni wedi symud y rhan fwyaf o'n systemau TGCh i'r cwmwl, felly rydyn ni’n fwy effeithlon o ran ynni a charbon.

Rydyn ni wedi mabwysiadu yn ffurfiol ffordd hybrid o weithio fel y gall staff barhau i weithio gartref, a lleihau'r angen i gymudo.

Rydyn ni wedi mabwysiadu ffyrdd newydd o weithio, sy'n golygu y gall pobl sy'n defnyddio ein gwasanaethau gael mynediad i'n holl wasanaethau ar-lein heb fod angen iddyn nhw fynd i'n swyddfeydd.

Rydyn ni hefyd wedi cynnwys datgarboneiddio a chynaliadwyedd amgylcheddol yn ein prosesau caffael a grantiau Rhaglen Datblygu'r Gweithlu Gofal Cymdeithasol Cymru (SCWWDP).

Rydyn ni nawr yn gofyn i ddarpar gyflenwyr a buddiolwyr beth yw eu hagwedd at ddatgarboneiddio a sut maen nhw’n ei ystyried.

Beth rydyn ni'n ei wneud i helpu eraill i leihau eu hôl troed carbon?

Dangos

Rydyn ni wedi bod yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i ddatblygu eu cynlluniau datgarboneiddio ar gyfer y sector gofal cymdeithasol.

Rydyn ni’n llwyr gefnogi'r angen i gynnwys gofynion ar gyfer adrodd am garbon yn y Fframwaith cenedlaethol newydd ar gyfer comisiynu gofal a chymorth sy'n cael ei ddatblygu gan Lywodraeth Cymru.

Fel rhan o'n rôl yn arwain y maes gofal cymdeithasol, rydyn ni hefyd yn gweithio i ddylanwadu a chefnogi'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau i sicrhau

bod sefydliadau'n ystyried cynaliadwyedd amgylcheddol pan fyddan nhw’n gwneud penderfyniadau ac yn datblygu eu polisïau a'u strategaethau.

Ystadegau ein hôl troed carbon

Mae’r ystadegau wedi eu crynhoi isod a’u cymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Ein defnydd o ynni

Yn 2022 i 2023, roedd ein hallyriadau oherwydd defnydd o ynni yn:

- **641,635 KgCO2e o drydan** (i fyny 7.3 y cant o 641,635 KgCO2e)
- **31,761 KgCO2e o nwy** (i lawr 12.2 y cant o 36,190 KgCO2e).

Cludiant staff a gweithio gartref

Hon yw’r flwyddyn gyntaf ers i ni ailagor ein swyddfeydd i'r holl staff ar ôl pandemig Covid-19.

Er bod y cynnydd canrannol a welir yma yn fawr, mae ein hallyriadau carbon cyffredinol yn parhau i fod yn fach iawn.

Rydyn ni’n arolygu ein staff bob blwyddyn i ddarganfod sut a pha mor aml y maen nhw’n teithio i'n swyddfeydd. Rydyn ni’n defnyddio ein system dreuliau i ddadansoddi ein teithiau busnes.

Yn ystod y flwyddyn, roedd ein:

- hallyriadau teithio busnes yn **11,664 KgCO2e** (i fyny 468 y cant o 2,491 KgCO2e)
- allyriadau cymudo yn **14,498 KgCO2e** (i fyny 188 y cant o 7,701 KgCO2e)
- allyriadau gweithio gartref yn **121,298 KgCO2e** (i fyny 222 y cant o 84,617 KgCO2e).

Yr adnoddau rydyn ni'n eu defnyddio

Rydyn ni'n gwahanu ac yn ailgylchu ein gwastraff swyddfa, ond ni allwn ei fesur. Felly rydyn ni wedi cyfrifo ein hôl troed carbon yn y maes hwn yn seiliedig ar nifer ein staff a thrwy gymhwyso ffactorau meincnod.

Yn 2022 i 2023, fe ddefnyddion ni:

- **1,522 KgCO2e o waredu gwastraff** (i lawr 33 y cant o 2,284 KgCO2e)
- **47,729 KgCO2e o ddefnydd dŵr** (i fyny 12 y cant o 42,976 KgCO2e).

Ein cadwyn gyflenwi

Rydyn ni wedi amcangyfrif ein hallyriadau cadwyn gyflenwi gan ddefnyddio ffactorau meincnod sy'n seiliedig ar y swm a wariwn:

- **TGCh: 279,457 KgCO2e** (i lawr 12 y cant o 315,863 KgCO2e)
- **gwasanaethau swyddfa: 51,265 KgCO2e** (i fyny 65 y cant o 31,020 KgCO2e)
- **dodrefn ac offer: 3,480 KgCO2e** (i lawr 12 y cant o 4,439 KgCO2e)
- **cyfathrebu: 97,470 KgCO2e** (cynnydd o 44 y cant o 67,466 KgCO2e)
- **gwasanaethau cyngor proffesiynol: 213,162 KgCO2e** (i lawr 51 y cant o 438,354 KgCO2e)
- **gweithgareddau adnoddau dynol: 366 KgCO2e** (i lawr 99 y cant o 25,429 KgCO2e)
- **bwyd a diod: 1,951 KgCO2e** (i fyny 3,982 y cant o 49 KgCO2e)

- **gwasanaethau adeiladu: 20,046 $KgCO_2e$** (dim newid).

Ein camau nesaf

Cyhoeddwyd gyntaf: 28 Tachwedd 2023

Diweddariad olaf: 4 Rhagfyr 2023

> Lawrlwythwyd y ddogfen hon o gofalcymdeithasol.cymru ac efallai nid hwn yw'r fersiwn diweddaraf.
> Ewch i http://cynnwys.gofalcymdeithasol.cymru/amdanom-ni/ein-canlyniadau/ein-hymrwymiad-i-fod-yn-sero-net-o-ran-carbon-erbyn-2030/ein-camau-nesaf am y fersiwn diweddaraf.

Rydyn ni’n cynnwys datgarboneiddio a chynaliadwyedd amgylcheddol yn ein cynlluniau gwaith. Dyma rai o'n cynlluniau ar gyfer 2023 i 2024:

Ein defnydd o ynni a gofod swyddfa

O fis Gorffennaf 2023, bydd 100 y cant o’n holl drydan yn dod o dariffau ynni adnewyddadwy.

O fis Ebrill 2024, byddwn ni’n lleihau gofod ein swyddfa 50 y cant gan adlewyrchu llwyddiant ein polisi gweithio hybrid.

Ein teithio a gwrthbwyso carbon

O fis Gorffennaf 2023, bydd ein polisi teithio staff newydd yn blaenoriaethu dulliau teithio mwy gwyrdd. Bydd ein hôl troed carbon teithio a chynhaliaeth anochel yn cael eu gwrthbwyso drwy brynu credydau carbon i gefnogi coetiroedd Cymru.

Ym mis Medi 2023, byddwn ni’n lansio cynllun prydlesu ceir di-garbon ar gyfer staff.

Ein cadwyn gyflenwi

Byddwn ni’n gorffen symud ein holl systemau TGCh i'r cwmwl ac yn lleihau ein defnydd o gynghorwyr proffesiynol allanol.

Ein gwaith ymchwil

Er mwyn cefnogi'r sector gofal cymdeithasol gyda datgarboneiddio a darparu tystiolaeth a data ynghylch sut mae'r sector yn ymateb i'r argyfwng hinsawdd, rydyn ni’n edrych ar bynciau ymchwil posibl yn y maes hwn.

Mae'r rhain yn cynnwys:

- addasu hinsawdd mewn gofal cymdeithasol
- sut mae gofal cymdeithasol yn ymateb i heriau newid hinsawdd.

Deddfwriaeth a pholisi carbon niwtral yng Nghymru

Cyhoeddwyd gyntaf: 28 Tachwedd 2023

Diweddariad olaf: 4 Rhagfyr 2023

Lawrlwythwyd y ddogfen hon o gofalcymdeithasol.cymru ac efallai nid hwn yw'r fersiwn diweddaraf.
Ewch i http://cynnwys.gofalcymdeithasol.cymru/amdanom-ni/ein-canlyniadau/ein-hymrwymiad-i-fod-yn-sero-net-o-ran-carbon-erbyn-2030/deddfwriaeth-a-pholisi-carbon-niwtral-yng-nghymru am y fersiwn diweddaraf.

Mae nifer o gyfreithiau a pholisïau sy'n cefnogi nod Llywodraeth Cymru i fod yn garbon niwtral erbyn 2050.

Dyma ganllaw i rai o'r deddfau a'r polisïau hyn:

- Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015: O dan y Ddeddf, rhaid i gyrff cyhoeddus yng Nghymru ystyried effaith hirdymor y penderfyniadau a wnânt ar genedlaethau'r dyfodol. Byddwn ni'n atebol i'r Ddeddf o fis Ebrill 2024. Mae Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol wedi nodi eu gweledigaeth hirdymor a'r dull y maen nhw'n bwriadu ei gymryd dros y saith mlynedd nesaf yn Cymru Can. Mae'r cynllun yn cynnwys sicrhau bod holl gyrff cyhoeddus Cymru yn cyflawni eu nodau sero net a'u nodau cadarnhaol i natur erbyn 2030
- Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016: O dan y Ddeddf hon, rhaid i Weinidogion Cymru osod targedau ar gyfer lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr a phennu cyllidebau carbon.
- Rheoliadau Newid Hinsawdd (Cyllidebau Carbon) (Cymru) 2018: Mae'r rheoliadau hyn yn nodi'r allyriadau net uchaf yng Nghymru ar gyfer y cyfnodau 2016 i 2020 a 2021 i 2025.
- Cymru Sero Net: Ym mis Mawrth 2021, cytunodd y Senedd y byddai Cymru'n dod yn garbon niwtral erbyn 2050. Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi nodi ei chynlluniau ar gyfer sector cyhoeddus carbon sero net yng Nghymru erbyn 2030.